

Motion

1975/76: 954

av herr förste vice talmannen Bengtson m. fl.
om beräkningen av skatter, sociala avgifter och arbetsgivaravgifter
för egenföretagare

Enligt lagen om begränsning av skatt i vissa fall (SFS 1970:172) har uttaget av inkomst- och förmögenhetsskatt av fysiska personer i Sverige begränsats till det s. k. spärrbeloppet, nämligen 80 % av den beskattningsbara inkomsten i vad den icke överstiger 200 000 kr. resp. 85 % av överskjutande belopp.

Begränsningslagen omfattar emellertid icke den kommunala skatten och därför blir, med bortseende från förmögenhetsskatten, det effektiva skatteuttaget å beskattningsbara inkomster i tiden fr. o. m. år 1975 dels statsskatt enligt senaste skatteskalor 57 % för inkomster i vad de överstiger 150 000 kr., dels kommunalskatt därå efter ca 25 % eller således sammanlagt marginellt ca 82 % av sådan beskattningsbar inkomst. Progressionen har i de högre inkomstlägena successivt skärpts under senare år med en å två procent även bortsett ifrån kommunala skattehöjningar.

Begränsningslagen omfattar icke heller sådana sociala avgifter som det åligger enskilda personer som *icke är anställda* att själva svara för via sin debetsedel, nämligen tilläggspensionsavgift (ATP), folkpensionsavgift, sjukförsäkringsavgift m. fl. sociala avgifter (utom allmän arbetsgivaravgift). Dessa kostnader ligger således utanför/ovanför förenämnda spärrbelopp och skall betalas ur återstoden av inkomsten, sedan marginals-katten 82 % har avgått.

För enskilda personer, som driver näringsverksamhet under enskild firma eller i handelsbolag, blir den ekonomiska effekten därav att verksamhetens årliga överskott i dess helhet beskattas *utan* föregående avdrag för nämnda arbetsgivaravgifter i vad avser företagare själv.

För år 1976 uppgår de sociala arbetsgivaravgifterna till sam-	
manlagt	37,9 %
varifrån dock här skall bortses från tilläggspensionsavgiften	
(ATP) som icke utgår på inkomster utöver 7 1/2 basbelopp	./ 11 %
varför nettoeffekten å inkomster däröver blir	26,9 %

Intill utgången av år 1975 har uttaget av dessa något lägre (36,72 ./ 10,25 = 26,22 %) sociala avgifter begränsats till att avse inkomster upp till 7 1/2 basbelopp (ATP-avgiften). Dubbelbelastningen har således drabbat inkomster intill en relativt rimlig nivå (ex. 67 500 kr. efter ett basbelopp om 9 000 kr. i januari 1975). Effekten därav har också mildrats av att av-

gifterna förutom folkpensionsavgiften är avdragsgilla såsom allmänna avdrag vid nästföljande års inkomsttaxering.

Emellertid har Haga II-överenskommelsen med ett slag medfört en mycket väsentlig, ja avgörande ändring därutinnan. Sålunda skall *fr. o. m. år 1976* nämnda avgifter (utom ATP) uttagas *utan basbeloppsbegränsning*.

Denna dubbeleffekt av inkomstbeskattning och avgiftsuttag utan "tak" blir förödande för enskilda företagare, som själva har att svara för avgifterna, jämfört med dem som bedriver sin verksamhet genom aktiebolag. Inkomster över 150 000 kr. skulle belastas av skatte- och avgiftsuttag med mer än 100 % år 1976 och för tiden därefter med ca 98 %.

De egenavgifter som egenföretagarna erlägger får icke dras av från inkomsterna under det inkomståret till vilket avgifterna hänförs sig. Avdrag får göras först året efter inkomståret. Avgifter på lön till anställd aktieägare får däremot aktiebolaget dra av som omkostnad i rörelsen samma år som lönen och avgiften betalas.

Vidare uppkommer för egenföretagare en dubbelbeskattningseffekt, som icke drabbar en anställd aktieägare därigenom att egenavgifterna beräknas på ett avgiftsunderlag som icke minskats med de därpå belöpande avgifterna. Avgifterna beräknas således även på avgifterna.

I avgiftsunderlaget ingår den del av inkomsten som egenföretagarna betalar i premier, t. ex. till SPP eller till annat försäkringsbolag. Även detta är en nackdel som egenföretagaren icke skulle vidkännas om rörelsen bedrevs i aktiebolagsform.

Dessa nackdelar för egenföretagaren i förhållande till den anställda aktieägaren kommer naturligtvis att bidra till att ytterligare ett antal aktiebolag bildas av de egenföretagare som ännu finns.

För en grupp av egenföretagare, nämligen advokaterna, erbjuds dock icke ens denna lösning. Advokaterna *får nämligen*, till skillnad från andra näringsidkare, *icke* övergå till att driva verksamhet i aktiebolagsform. Detta anges uttryckligen i lag.

Förbudet återfinns i 8 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken. Frågan om företagsform för advokater har tid efter annan varit föremål för överväganden. Inställningen till advokatverksamhet i aktiebolagsform har dock från lagstiftarens sida varit tveksam, och synes ändringar härutinnan f. n. icke skönjbara. I och med "Haga II-överenskommelsen" blir nu situationen helt omöjlig för "fria företagare" såsom läkare, arkitekter, uppfinnare, konstnärer, revisorer, tekniska konsulter, advokater m. fl. att driva verksamhet i ett högt inkomstläge utan att "sätta sig på aktiebolag".

Många advokater ställs nu inför valet att antingen lämna Sveriges advokatsamfund och därmed avstå från titeln advokat för att i stället bli fristående juristkonsult eller att begränsa sina arbetsinsatser och därmed sina inkomster. På sikt kommer även nyrekryteringen till advokatycket att allvarligt försvåras. Detta är desto mer beklagligt eftersom det i det svenska samhället finns och i framtiden kommer att finnas ett stort behov av en

självständig och oberoende advokatkår.

Med stöd av vad som anförts hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag som syftar till att undanröja de skillnader i skatte- och avgiftsuttag som föreligger mellan enskilda företagare och aktiebolag i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 27 januari 1976

TORSTEN BENGTSON (c)

i Jönköping

ALLAN HERNELIUS (m)

OLA NYQUIST (fp)